

Sygn. akt III KK 189/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Józef Dołhy
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza,
w sprawie **P. W.**

skazanego z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 15 października 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 12 września 2012 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 16 listopada 2011 r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok i zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w G. w części dotyczącej czynu z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne przeciwko P. W. o ten czyn umarza;

2. kosztami procesu w tej części obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 16 listopada 2011 r., P. W. został uznany za winnego:

1. popełnienia w lipcu 1998 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
2. popełnienia w dniu 16 lutego 2002 r. przestępstwa z art. 157 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
3. popełnienia od sierpnia do września 2002 r. przestępstwa z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., za które wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelacje od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego zarzucając temu orzeczeniu obrazę prawa materialnego polegającą na wadliwej kwalifikacji prawnej czynu z art. 157 § 1 k.k., podczas gdy zdaniem obrońcy należało zastosować art. 158 § 1 k.k.. Nadto, odnośnie wszystkich czynów, obrońca sformułował zarzut rażącej niewspółmierności kar jednostkowych oraz kary łącznej pozbawienia wolności.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 12 września 2012 r. obrońca oskarżonego wyraził pogląd, że w sprawie doszło do przedawnienia karalności czynu z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. Czyn ten miał polegać na tym, że oskarżony działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w okresie od sierpnia do września 2002 r., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, dwukrotnie udzielił małoletniej środka odurzającego, a w szczególności:

1. w sierpniu 2002 r. udzielił I. K. substancji psychotropowej w postaci 0,5 grama amfetaminy wartości 20 zł,
2. we wrześniu 2002 r. udzielił I. K. środka odurzającego w postaci sprasowanego haszyszu o wartości 20 zł.

Sąd Okręgowy w G. po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 12 września 2012 r., ustalając, że czyn z 16 lutego 2002 r. wyczerpuje znamiona, nie art. 157 §

1 k.k., a znamiona art. 158 § 1 k.k., na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie o ten czyn umorzył. W konsekwencji Sąd odwoławczy uchylił także rozstrzygnięcie o karze łącznej i w miejsce dwóch kar jednostkowych, 10 miesięcy i 8 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzył karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska obrońcy w zakresie przedawnienia karalności przestępstwa z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. Sąd ten zauważył, że w przypadku czynu ciągłego składającego się z kilku działań, czasem popełnienia przestępstwa będzie czas zakończenia ostatniego działania. Zdaniem Sądu, skoro w sprawie nie ustalono daty, w której miało dojść do zakończenia ostatniego działania oskarżonego wchodzącego w skład czynu ciągłego, a jedynie wskazano wrzesień 2002 r., to miało ono miejsce w okresie od 1 do 30 września 2002 r.

Kasację od prawomocnego orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego zaskarżając wyrok w tej części w jakiej Sąd odwoławczy utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji skazującej P. W. za czyn z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. Zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa karnego procesowego, tj. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k., polegające na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu Rejonowego w części skazującej oskarżonego P. W. za czyn z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., pomimo zaistnienia po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności, co stanowi bezwzględną przesłankę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w G. oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego i umorzenie postępowania przeciwko P. W. o czyn z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w G. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej uwzględnienie wobec przedawnienia karalności czynu.

Prokurator Prokuratury Generalnej na rozprawie kasacyjnej również wniósł o uwzględnienie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego P.W. jest zasadna z uwagi na trafność podniesionego w niej zarzutu naruszenia art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. W sprawie wystąpiła negatywna przesłanka procesowa, gdyż w dacie rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym karalność zarzucanego oskarżonemu przestępstwa z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., uległa już przedawnieniu. Nieuwzględnienie jej i nie umorzenie postępowania w tym zakresie przez Sąd odwoławczy spowodowało, że wystąpiło w sprawie uchybienie należące do bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

P. W. przypisano popełnienie przestępstwa z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., które zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 2 lat. Stosownie do treści art. 101 § 1 pkt 4 k.k. karalność tego rodzaju przestępstw ustaje po upływie 5 lat od czasu jego popełnienia. Z uwagi na to, że w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko oskarżonemu o ten czyn, zgodnie z treścią art. 102 k.k. okres przedawnienia karalności uległ wydłużeniu o dalsze 5 lat.

Stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy przyjął w wyroku, a Sąd Okręgowy zaakceptował ustalenie, że skazany dopuścił się w okresie od sierpnia 2002 r. do września 2002 r. przestępstwa ciągłego polegającego na udzieleniu małoletniej w sierpniu 2002 r. amfetaminy oraz we wrześniu 2002 r. haszyszu. Przypisane oskarżonemu przestępstwo ciągle składało się więc z dwóch zachowań, co do których nie sprecyzowano w sentencji wyroku dokładnie czasu jego popełnienia. Oczywistym jest, że z uwagi na przyjęcie konstrukcji prawnej z art. 12 k.k., granicę końcową czasu popełnienia przestępstwa określa zakończenie ostatniego zachowania, składającego się na czyn ciągły (por. uchwałę SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 102, poz. 2). Ustalenia w tym zakresie mają zasadnicze znaczenie dla przyjęcia momentu, od którego zaczyna swój bieg termin przedawnienia.

Sąd odwoławczy orzekając w dniu 12 września 2012 r. i stwierdzając, że w sprawie nie doszło do przedawnienia karalności, gdyż do zakończenia czynu ciągłego mogło dojść w okresie od 1 do 30 września 2002 r. dokonał jednak ustaleń faktycznych niekorzystnych dla oskarżonego, czym naruszył przepis art. 434 § 1 k.p.k. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego orzeczenia doprecyzował bowiem ustalenie dotyczące okresu drugiego, a zarazem ostatniego działania oskarżonego wskazując, że miało ono miejsce na początku września 2002 r. To ustalenie miało pełne oparcie w zebranych dowodach, w tym w wyjaśnieniach oskarżonego, którym w tym zakresie dał wiarę, a z których wynikało, że zajmował się on sprzedażą narkotyków przez okres jednego tygodnia na przełomie sierpnia i września 2002 r.

Wskazuje to, że wydając wyrok w dniu 12 września 2012 r. Sąd odwoławczy orzekał w chwili, gdy upłynął już okres przedawnienia karalności czynu wynikający z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k. Wobec wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej konieczne było uchylene przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyrok i zmienionego nim wyroku Sądu Rejonowego w G. w części dotyczącej czynu z art. 59 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzenie postępowania karnego przeciwko P. W. o ten czyn.

Wobec niezaskarżenia kasacją przez obrońcę skazanego wyroku Sądu Okręgowego w części skazującej oskarżonego przez Sąd I instancji za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., uchylene przez Sąd Najwyższy wyroków we wskazanej części powoduje, że z urzędu traci moc orzeczenie o karze łącznej wydane na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k., a wykonaniu podlegać będzie jedynie kara 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona za ten czyn.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

